

„CHATA“ часопис для руских родин в Канаді виходить щотижня і коштує річно.

В Канаді..... \$ 1.00  
 В Сполучених Штатах..... \$ 1.25  
 До Строго Бракю..... \$ 1.50

Гроші висилати через „Money Order“ або в регістраційній листі на адресу:

**CHATA**  
 901 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

# ХАТА

„CHATA“ weekly paper for the Ruthenian families in Canada published every Wednesday by the

**„Chata“ Publishing Co.**  
 901 MAIN ST. WINNIPEG

Subscription per Year..... \$ 1.00  
 United States..... \$ 1.25  
 Foreign Countries..... \$ 1.50

Advertising rates on application.  
 Careful attention and prompt execution of foreign language job printing.

Передплата \$ 1.00 на рік № 4. ВІННІПЕГ, Середа 16 Октября 1912. — Winnipeg, Man. Wednesday, October 16, Vol. 1. Subscrip \$1.00 per year

## ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА В КАНАДІ. Братя та Сестри Дорогі!

Старий край, наша дорога вітчизна, вдає ся до нас з просьбою о поміч.

Наші старокраєві брати та сестри бажать світла й землі. Усі ми знаємо, як дуже прикрі відносини панують у нашій старій країні. Усі ми знаємо, як недопускають його до належних йому прав, як на кождім кроці старають ся сунити його поступ. Знаємо також дуже добре, що найголовнішою перешкодою в визвольнім руху Українського люду є темнота мас, брак освіти. Знаємо се дуже добре, бої тут, у свободній Канаді, наш народ є в великій мірі поштурковиском других освідженіших народів.

Та годі вічно в темноті жити і ярмо спокійно двигати. Приходить недолі кінець.

Галицькі Українці від кількох літ звернули пильну увагу на шкільництво. В виду непримирного становища краєвих польсько-шляхотських властей супроти нашого шкільництва, та їх польонізаційної системи, були Українці приневолені закладати скрізь по Галичині свої приватні школи. Але удержувати сих шкіл коштує великі гроші на які наш народ не так дуже багатий. Помимо однак нашої бідноти, з'організовано наше приватне шкільництво в один „Краєвий Шкільний Союз“, а біля него заложило ся товариство „Рідна Школа“, яке має за задачу дбати про фонди, потрібні на удержане і розвій сих приватних шкіл.

Нині „Рідна Школа“ удержує 10 гімназій, 2 учительські семінарії і кілька нормальних шкіл. На удержане сих шкіл потребує товариство рік - річно \* поперех 300.000 Корон.

Се велика сума і тому „Рідна Школа“ відносить ся до нас заморських Українців, щоб ми взяли частину сих фондів на себе.

В тій цілі виїхав до Злучених Держав і Канади делегат „Рідної Школи“, д. С. Демидчук, який має обхати місцевости, заселені Українцями і збирати жертви на цілі „Рідної Школи“. Около 24. с. м. д. Демидчук, приїде до Торонто і звідси розпочне свою обїзду наперед по Східній Канаді, а опісля по Західній.

Дорогі Родимці! одбаймо, аби поїздка д. Демидчука вишала як найуспішніше. Причинити ся до движення нашого шкільництва в Галичині — се ціль, від якої не повинна відмовити ся ані одна одиниця, котра дійсно бажає добра своєму народові. Се ціль, проти котрої не може мати нічого ніжадна партія ні секта.

Щоби улекшити д. Демидчукови поїздку по Канаді, зав'язав ся, згідно з его бажанем, у Вінніпегу комітет зі всіх релігійних, та політичних українських відтінків у Канаді і сей комітет нині відносить ся до всіх канадійських Українців з просьбою, щоби:

1. організували в своїх місцевостях комітети для устроєня мітінгів, на котрих міг би говорити д. Демидчук.
  2. зваляли ся збіркою фондів на „Рідну Школу“ в місцевостях, в яких не можливо буде д. С. Демидчукови явити ся.
  3. доносили комітетови у Вінніпегу про свою діяльність, засягали від него всіх потрібних інформацій і пересилали зібрані жертви на руки касієра комітету д. Т. Стефаняка, 856 Main Str. Winnipeg, Man.
- За всіма інформаціями просимо вдатися на адрес секретаря: О. Зелецько, Box 3743. Winnipeg.
- Всі жертви будуть оголошені в часописях, а гроші переслані до Галичини безпрозочно.

У Вінніпегу лня 8 жовтня 1912.

Т. Д. Ферлей, предс. О. Гладун зас. предс.  
 О. Жеребко секр. Н. Гладкий заст. секр.  
 Т. Стефанік касієр М. Глова заст. касієр

Комітетові: Ів. Навізівський, Е. Козловський, Ю. Чорний, Ю. Ситник, Мир. Стечишин, В. Кудрик, Я. В. Арсенич, Й. А. Дима.

Р. С. На скільки нам звісно, д. Демидчук виїде з Торонто до Оттави, відтак до Монреалю, Судборі Сонт Ст. Меррі і Форт Вілліам. Однакж котрі інші кольонці бажалиб, щоб д. Демидчук загоствив до них, вводять чим скорше порозуміти ся в сій справі з секретарем.

## ВІЙНА! КРОВ ВЖЕ ЛЕ СЯ.

2500 убитих — Заносить ся на щось страшного.

Війна на Балкані, якої вже давно можна було сподіватись, вибухла.

Почин дало мале королівство чорногорске. — Варта звернути увагу на се, що сей край був одним з перших балканських держав, що вибили ся з турецького ярма. Лежачи серед високих гір, зі векода недоступний начеб твердиня, міг сей малий край як з одної сторони перешкодити за оруже в обороні своєї незалежності, так з другої в теперішню хвилину без наражень на територіяльні втрати міг розпочати борбу за здійснене ідей, які здавна плекають південні Славяни.

Першим арматним стрілом принц Петро, наймолодший син короля Миколи дав почин війні. Чорногорські війська, зібрані переважно коло Подоріци, стали тепер сильно острілювати Турків, що заняли сильні позиції на протилежній горі Плянїніці. Турки мали за задачу не допустити чорногорських війск до турецького міста Скутарі. Та се їм не повело ся. Чорногорске піхотинне військо під заслоною їхньої артилерії удалими атаками зігнали Турків з гори. Цілий ряд укріплених місць з Монтеґро до Скутарі здобули Чорногорці по ряді зав'язаних борб. Відобрали Туркам Дечіч, Шінчінк; здобули Скутарі. Взагалі, одна армія чорногорска посуває ся в глибину Туреччини з північної Македонії, друга під проводом генерала Мартіновича здобула важні позиції на південь від гір Плянїніці і Дечіча, третя заняла Бєлополє і Сїєніцу в Новім Базарі. Число забитих від початку війни сягає 2500.

Що до інших держав річ так представляє ся: Сербські і Болгарські війська злучили ся у Враня на сербській границі та прямують на турецьке місто Адриянополь.

Греція покищо чекає на відповідь Туреччини в справі заграничних турецькими властями грецьких, кумедських кораблів, збираючи міжтим свої війська.

Тим всім застрашений турецький уряд висказав готовність надати Македонії повну свободу та населенє турецьке не хоче пристати на уряд до ворожих кроків зглядом злучених держав, і ото, як доносять послідніми днями, переступило турецьке військо з бандами голодних крові Вашибожуків границю Сербії коло Рітозац та начало різню Християн. — Щоби повітримати Турків в їх кровавих звуцях, вирушило кілька сербських полків до Рітозац де прийшло до тяжкої борби; вислід еще не відомий.

Австрія за радою второпного міністра зовнішних справ, Берхтольда, злучила ся з Сербією, Болгарією, Грецією і Чорногорою, щоби спільними силами вигнати Турків з Європи та щоби в Візантії запаував знова Хрест Христосий місто турецького півмісяця. В тій цілі вирушили до Боснії полки: 55, 30 і 15.

Невдовзі полє ся знов руська кров!

Німеччина з огляду на заворушеня на Балкані заявила, що не дозволить Росії спомогати Сербії, рівнож не дозволить Австрії забрати і кусень турецької землі.

## З СТАРОГО КРАЮ.

**Крадіж.**  
 В Величці (Західна Галичина) закрали ся злодії до каси заряду копальні соли розбили залізну касу і 14 тисяч корон вкрали.

Князь Ліхтонштайн Іван ІІ, котрий вже через 20 літ винаймає польованє в Воротті, вибудував своїм коштом гарну церкву в дарі для тамешного населєня.

Конзуль російський у Львові, Вєрховцев має бути відкликаний з причини брутального обходженя зі сторонами полагоджуючими свої справи в згаданім конзуляті.

Суд присяглих в Перемішлі засудив на 2 і пів року вязниці Ст. Ковалє з Розвізниць за убийство поповнене на Кузьмінському.

Причиною убийства була сварка в полі, підчас когрой Ковалє вбив Кузьмінському ніж в черево так, що внутрєности виїшли на верх Кузьмінський сконав в кількох годинах.

Коло Дубляна напало кількох драбів на двірського форталє, стягнули його з воза і тяжко побили, опісля вєїли на віз і втікли. Причиною були гарні коні вартости понад 1600 корон, на які вже не люди конокрад острив зуби.

**Буде повішена.**  
 Тарнів. — Перед судом присяглих відбула ся розправа против 59-літній Анні Цудаковій, котра при помочи дочок обьяла свого мужа нафтою і підпалила. Нещасний помер другого дня.

Судням присяглих поставлено питанє шчо до убийства. Присяглі одноголосно питає ся затвердили шчо до Цудакової, а дочка увільнено. Цудакову на основі зего вердикту засуджено на смерть через повішенє.

В Новім Санчі викликала велику сензацію справа в-рештована кухарки занятої в домі управителя вязниці. Давайше вже часописи доносили, шчо з сеї вязниці утікло 3 вязнів. Двох з них скоро вернуло назад просячи о прощєня, однак третій Бохєнок пропав. Один з повертаючих вязнів зізнав, шчо до утечі помогла їм згадана кухарка, котрій Бохєнок мав обїзяти за шлючку до перевізана крєт свій зок-

ком і... своє серце на сігди. Кухарку сейчас в товамо і умічено під чєм.

В Сокальськім окрузі шов досить сьмішний чай: — До постерунку жандармерії надійшла з кода загалного ополченкартами покликуючими, би резервісти в протягу годин удали ся до иньшограничного постеру жандармерії, беручи з бою гроші і поживу для бе і коний на два дни. Час несприутности кодапта отворив сю перекру звичайний молодий жандарм, а хотячи показав властям свою „спрежєтє“ сейчас при помочи вїтєбрав резервісти і середчу жінок і дїтий покликаних, готовив ся вже до маршу, коли несподіванадїхав комендант порунку і пошентавши пз жандармом, позволив кліканим розійти ся до кажучи, шчо вже „погоно ся“. Втішені селяни го еше бавили ся, во природно в корчмі, не гучи однак зрозуміти дсеї події. Справа мала так: карти покликуючізіславо, однак они мали ти роздані доперва на счай мобілізаціі. Жандар не знаючи значіня к роздав їх сейчас, з порунам сейчасового вимарп

Відень. — Доносять з сербської границі, шчо Турци переступили границю, наск сербські війська покбкїй борбі прогнали їх. В з Чорногори подають, школи там суть позамикан між населєнем панує да борби. Мало там ви також право, позволярядови користувати ся ватними маєтками на ввозніні.

Будапешт. — З нагодворєня осінної сєсї у ского сойму, прийшло нечувалих авантур. К президент Тіша війшотсало, опозиціоністи Юс Кошута піднесли крик сєвисти і т. д. кричали: гба, зрадник, зволоч, адога, та иньші подібні „дїяментарні“ епітети. Ск президент Тіша почав чити корольове письмо о среню сойму, буча еше бїше змогла ся. Прийшло сєго, шчо аж визнано полї і тепер прийшло до фмальної бїйки поміж посми, а чимало обірвало ся кож і поліціантам. Сєсїязповідає ся на щось по-

Meilleure copie disponible